

інтересів. Від 1991 р. в Україні було прийнято багато законодавчих актів в галузі інтелектуальної власності, що створює спеціалізовано правове поле цієї галузі.

Із кожним роком в Україні зростає інтерес до об'єктів інтелектуальної власності з боку виробництва. Однак у сучасних економічних умовах України виникає необхідність не тільки зареєструвати об'єкти інтелектуальної власності, але і розробити систему їх якісного захисту. За даними проведених досліджень, серед найбільш поширених порушень прав інтелектуальної власності є плагіат, незаконне використання торговельних марок, незаконне використання промислових зразків, торгівля контрафактними товарами та інші.

Означені проблеми можуть бути розв'язані лише за наявності діючої системи правової охорони інтелектуальної власності в Україні. Крім того, від розв'язання проблеми створення ефективної системи охорони інтелектуальної власності залежить міцність фундаменту для інноваційної моделі розвитку України, її модернізації, підвищення конкурентоспроможності у світовій соціально-економічній системі.

Слід зазначити, що законодавство України з інтелектуальної власності знаходиться в постійній динаміці, що пов'язано з необхідністю його подальшого вдосконалення та приведення у відповідність до світових стандартів.

Сербіненко Ю.
Науковий керівник: Гаряєва Г.М.
НТУ «ХП»

ФОТОГРАФІЯ ЯК ОБ'ЄКТ АВТОРСЬКОГО ПРАВА

Фотографія – об'єкт авторського права, що охороняється законом, і використання її без згоди автора є порушенням законодавства про авторське право.

Пункт 10 частини першої статті 8 Закону України «Про авторське право і суміжні права» зараховує фотографічні твори, зокрема твори, виконані способами, подібними до фотографії, до об'єктів авторського права.

Правовій охороні як об'єкт авторського права підлягає твір, виражений в об'єктивній формі. Положення Цивільного кодексу України стосовно фотографічних творів збігаються з положеннями Бернської конвенції про охорону літературних та художніх творів (ст. 2), яким зазначено, що термін «літературні та художні твори» охоплює всі твори у сфері літератури, науки та мистецтва, яким би способом і в якій формі вони не були б виконані, такі як фотографічні твори, до яких прирівнюються твори, виконані способом, подібним фотографії» Таким чином, фотографічні твори (фотографії) є охоронним об'єктом, як твори мистецтва.

Фотографічний твір є охороноздатним за умови, що він є оригінальним.

До неоригінальних фотографічних творів відносяться репродукції малюнків, карт, планів, креслень, гобеленів, вітражів та інші похідні фотографії, які передають суть сфотографованого об'єкта не вносячи до зображення творчої складової.

Оскільки закон визнає фотографа автором фотографічного твору, він володіє всіма правами, передбаченими ст. 440-441 Цивільного кодексу України, тобто володіє виключними правами на використання свого твору та правом забороняти неправомірне використання іншим особам, а саме:

- опублікування фотографій в засобах масової інформації, журналах, газетах, на виставках, а також в загальнодоступних електронних системах інформації (в тому числі в мережі Інтернет);

- відтворення фотографічних творів в книгах, рекламних брошурах, плакатах, на товарах широкого споживання;

- переробка (фотомонтаж тощо);

- включення до збірників, енциклопедій;

- розповсюдження своїх фотографій як на території України, так і за її межами.

Авторське право на фотороботи виникає з моменту створення фотографії та відповідно до приписів Закону України «Про авторське право і суміжні права» включає сукупність таких прав:

- вимагати визнання свого авторства шляхом зазначення імені автора на творі (фотографії) і його примірниках;
- забороняти згадування свого імені (якщо бажаєте залишитись анонімом);
- вибирати псевдонім, зазначати і вимагати зазначення псевдоніму замість справжнього імені;
- вимагати збереження цілісності фотографії і протидіяти будь-якому перекрученню, спотворенню чи іншій зміні фотографії.

Правову охорону в Україні фотографії здобули лише після прийняття відповідного закону про авторське право 23 грудня 1993 року. До цього часу діяли норми частини 2 статті 473 ЦК УРСР 1963 року, що обмежували термін дії авторського права на фотографію п'ятьма роками, а на збірки фоторобіт – десятьма.

Стешенко Л.
Науковий керівник: Олійник О.М.
Харківський національний педагогічний університет ім. Г.С. Сковороди

ФОРМУВАННЯ ПРАВА В ПЕРІОД УКРАЇНСЬКОЇ КОЗАЦЬКО-ГЕТМАНСЬКОЇ ДЕРЖАВИ У ХУІІ СТ.

Національно-визвольна війна українського народу (1648 – 1654 рр.) закінчилася утворенням Української Козацько-Гетьманської держави. Формування української держави, безперечно, вплинуло на розвиток українського права. Після визвольної війни польський апарат державної влади було повністю ліквідовано, але у правовій сфері зміни відбувалися дещо іншим чином. Серед джерел права було скасовано лише ті, які слугували зміцненню панування польської шляхти: «Устава на волоки» (1557 р.), «Ординація Війська Запорозького» (1638 р.), сеймові конституції. Інші ж, зокрема, Литовські